

33

ISERÅS - UNDERLIDEN

Naturvärde: BGKLF, Klass II.

Omfattning: Moränryggar med kulturlandskap samt våtmark nordväst om Onsala.

Kommundel: 4 Onsala.

Areal: 158 ha.

Beskrivning

Kring Onsala finns ett välutvecklat stråk av ändmoräner. Två av dessa finns vid Iserås och mellan Staragården och Norrelund. Västerut ansluter ett öppet jordbrukslandskap, i öster vidtar en expanderande villabebyggelse.

Moränryggen vid Iserås är ganska hög och vackert belägen. Här finns hästbetade hagmarker med gräsheds- och ängsvegetation. På gräsheden växer bl a gulmåra, vårbrodd, rödsvingel, skogsklöver, blodrot och kråkvicker. På torrängen påträffas rikligt med backsippa samt enstaka bockrot, jungfrulin, backtimjan och gökärt. Slättergubbe, trift, ängsskallra, betad ljung, Jungfru Marie nycklar och blåsuga förekommer sparsamt i hagmarkerna. Spridda buskage förekommer av slån, björnbär, en, apel, druvfläder och nypon. Västerut finns betad fuktäng / kärräng. Några lövskogspartier finns med bl a ek, lind, asp, björk, hassel, olvon och örtrikt fältskikt med mattor av liljekonvalj.

Den andra moränryggen löper mellan Staragården och Norrelund. Den är väl synlig från ett stort öppet område och krönes av gravhögar och domarringar. Sträckan mellan Norrelund och Apelröd är ett mycket vackert exempel på ändmorän. Den har branta öst- och västsidor och liknar i hög grad en getryggsformad ås. Vid Underliden och Staragården finns betade hagmarker med torräng och gräshed. Betesmarkerna är öppna eller bevuxna med främst slån och en. I hagarna finns en rik flora bestående av backsippa (talrik), monke, käringtand, gråfibbla, trift, slättergubbe, ängshavre, knägräs, svinrot, skogsklöver, gökärt, höskallra, bockrot m m.

Öster och nordost om ändmoränen finns några våtmarker av typ skogskärr, sumpskog och kärräng. I träd- och buskskiktet finns bl a björk och en djungel av gråvide, jolster och bindvide, i fältskiktet en högörtvegetation med älggräs, strätta, kärrtistel, fackelblomster m m. Kärrknipprot och myggblomster har noterats härifrån. Vid Sunnerlund finns betad hagmark med mattor av trift, backsippa, ängsvädd m m samt spridda buskar av en, slån, nypon, hagtorn och björnbär.

Bedömning

Välutbildade ändmoräner, typiska för Onsalatrakten. Vackert belägna hagmarker med botaniska värden. Våtmarker med botaniska värden. Betydelse för friluftslivet.

Skala 1:15000. Onsala 1:1 m.fl.

Delar av hagmarkerna måste röjas. I andra delar bör bete återupptas. De för floran värdefullaste betesmarkerna får inte gödslas. Ingen dikning eller annan exploatering av våtmarkerna.

Referenser

- Forslund, M. och Rundlöf, S. 1984. Inventering av våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande nr 1985:1.
- Lindfeldt, K. 1990. Ängs- och hagmarker i Kungsbacka kommun. Länsstyrelsens meddelande nr 1990:2.
- Länsstyrelsen 1994. Bevarandeprogram för odlingslandskapet i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande nr 1994:11.
- Wedel, P. O. 1962. Grusinventering i Kungsbacka kommun. Länsstyrelsens meddelande nr 1975:9.
- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.